

УДК 631.5:635.262(477)

Томашевська О.А., кандидат екон. наук, доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: tomashevskaya2011@ukr.net

РОЗВИТОК ГАЛУЗІ ЧАСНИКІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

Популярною овочевою культурою в Україні є часник. Це дво- і багаторічна рослина родини Цибулевих, походить із Середньої Азії. Цибулина часнику містить до 27% цукру, 8% білка, ефірну олію, фітонциди, фітостерини, алліїн, інулін. Варто зазначити, що часник належить до нішевих сільськогосподарських культур і ринок його в Україні тільки формується. Щороку Україна імпортує від 3 до 6 тис тонн культури.

У 2020 р. площі під часником у господарствах усіх категорій в Україні склали 23,8 тис. га, що на 2,8 тис. га (на 13,3%) більше, ніж у 2016 р. Валові збори упродовж аналізованого періоду зросли на 237,2 тис. ц (на 12,6%) - до 2116,8 тис. ц. При цьому мало місце зниження рівня урожайності на 1,5 ц/га або на 1,7%. Вирощується культура в основному у господарствах населення. Так, у 2020 р. їх частка у валовому зборі становила 97,6%. Рівень врожайності часнику у господарствах населення та сільськогосподарських підприємствах суттєво різняться. У підприємствах у 2020 р. зазначений показник склав 52,3 ц/га, у господарствах населення – 89,8 ц/га. У європейських країнах (Іспанія, Італія, Франція) оптимальною вважається врожайність на рівні 120-140 ц/га просушеного товарного часнику.

У цілому аналіз динаміки вирощування часнику в сільськогосподарських підприємствах свідчить, що професійні аграрії активно розвивають галузь. У період з 2016 по 2020 рр. площі під культурою у підприємствах зросли у 8 разів,

обсяги виробництва – у 5 разів, а рівень урожайності - на 61%. Відповідно, можна стверджувати, що в Україні відбувається активне закладання промислових плантацій із вирощування часнику у відповідь на існуючий попит як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках на якісну й недорогу продукцію.

У регіональному розрізі лідерами за обсягами виробництва часнику в Україні у 2020 р. були Вінницька (210,7 тис. ц), Львівська (173,7 тис. ц) та Київська області (150,9 тис. ц), частка яких у валовому зборі в культурі в країні склала відповідно 10,0, 8,2 та 7,1%. У трійку лідерів за рівнем урожайності увійшли Луганська (143,1 ц/га), Рівненська (131,4 ц/га) та Донецька (119,8 ц/га) області. Поєднання низки факторів - сприятливих погодних умов, якісного посівного матеріалу дотримання технології вирощування тощо дозволило аграріям зазначених областей досягти світового рівня врожайності часнику.

В Україні сформовано пул виробників, які вирощують часник більше, ніж п'ять років. У сукупності аграрних підприємств основними виробниками часнику в Україні є сільськогосподарський кооператив UkrUp, ФК «Патріот» (Одеська область), ТОВ «Насіннєвий Завод Часнику» (Волинська область). Функціонування таких підприємств є основою стабільного розвитку галузі часниківництва та забезпечення її маржинальності. Таким чином вирощування часнику є і надалі залишатиметься досить перспективною складовою аграрного сектору економіки країни.

УДК 631.526.3/527:633.11 «321» (477.41)

Топко Р.І.¹, аспірант 4 року навчання

Ковалишина Г.М.², доктор с.-г. наук, професор, професор кафедри генетики, селекції і насінництва ім. проф. М.О. Зеленського,
Вологдіна Г.Б.¹, кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник лабораторії селекції озимої пшениці

¹Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

²Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: R.topko@gmail.com

ОЦІНКА СОРТІВ ТА ПЕРСПЕКТИВНИХ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ВЕГЕТАЦІЙНОГО ІНДЕКСУ NDVI ПІД ЧАС ЦВІТІННЯ

Впровадження дистанційного зондування у сільському господарстві, що спирається на використання NDVI (нормалізований відносний індекс рослинності) індексу набуває все більшої популярності. На сьогоднішній день найбільш популярним є дистанційний моніторинг завдяки супутниковим знімкам, що допомагають відслідковувати проблемні ділянки поля, а також, спираючись на значення вегетаційного індексу в період цвітіння-дозрівання та метеорологічні дані, прогнозувати рівень майбутньої врожайності окремо по кожному полю. Як відомо, фаза цвітіння є критична для більшості сільськогосподарських культур,

а особливо для пшениці озимої. В даний період вегетації споживання вологи та елементів живлення істотно зростає для формування культурою врожаю. Доведено, що фотосинтетична активність та рівень накопичення азоту в рослині впливають на майбутнє накопичення сухої речовини та інших продуктів фотосинтезу в колосі перед та під час цвітіння пшениці. Останні дослідження підтверджують тісні кореляційні зв'язки між показником NDVI індексу та рівнем урожайності, які отримані під час цвітіння культури.

Дослідження проводили упродовж 2019–2021 рр. на полях селекційної сівоzmіни Мירו-